

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ
(за матеріалами інтернет-версій друкованих ЗМІ
та онлайн-медіа)

04.03.2026

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Вечірній Київ. – 2026. – 3 бер. Шевченківська премія 2026: за лічені дні назвуть нових лауреатів, а ювілей святкуватимуть увесь рік. – Марків Н.](#)

Вшанування пам'яті

[NV. – 2026. – 4 бер. Корюківська трагедія. МЗС України нагадало про масову страту тисяч цивільних у Другій світовій, вчинену військами Угорщини. – Інф.;](#)
[Інтерфакс. – 2026. – 3 бер. МЗС України в контексті роковин Корюківської різанини висловився за визнання темних сторінок минулого, зокрема з боку Будапешту. – Інф.](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[Дзеркало тижня. Україна. – 2026. – 3 бер. Як українці ставляться до блокування Telegram в Україні: результати опитування. – Конюченко А.;](#)
[Інтерфакс. – 2026. – 3 бер. Більш ніж ¾ українців виступають проти блокування Телеграму, але підтримують посилення контролю над ним – опитування. – Інф.;](#)
[Українська літературна газета. – 2026. – 3 бер. 76% українців виступають проти блокування Telegram. – Інф.](#)

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

[Віледж Україна. – 2026. – 4 бер. На пам'ятнику українському вченому Борису Патону збили російські літери. – Головань Д.](#)

Музика

[Вечірній Київ. – 2026. – 3 бер. Музика натхнення та почуттів: концерти березня у столичній філармонії. – Катаєва М.](#)

[Вечірній Київ. – 2026. – 3 бер. У столичній філармонії пройде безбар'єрний вікенд, присвячений Луї Брайлю. – Марків Н.](#)

Візуальні мистецтва

[NV. – 2026. – 3 бер. Місто до російської окупації. У Пороховій вежі у Львові представили докладний макет Маріуполя. – Інф.](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[Укрінформ. – 2026. – 3 бер. У межах туру «Кіно заради Перемоги!» в лютому відбулися 58 кінопоказів. – Інф.](#)

Інтерфакс. – 2026. – 3 бер. Держкіно призначило Гладуна гендиректором «Довженко-Центру». – Інф.

Література

Укрінформ. – 2026. – 4 бер. На маркетплейсах заблокували продаж понад 150 найменувань книг із РФ та Білорусі. – Інф.

Укрінформ. – 2026. – 3 бер. Директором Книжкової палати України призначили Ольгу Васьківську. – Інф.

Українська літературна газета. – 2026. – 3 бер. Україна візьме участь у Лондонському книжковому ярмарку – 2026. – Інф.; Укрінформ. – 2026. – 3 бер. Україна представить національний стенд на Лондонському книжковому ярмарку – 2026. – Інф.

Охорона культурної спадщини

Інтерфакс. – 2026. – 3 бер. Українські військові евакуювали кам'яних баб з музею на Запоріжжі. – Інф.; Укрінформ. – 2026. – 3 бер. Військові евакуювали із Новомиколаївки на Запоріжжі кам'яні пам'ятки XII століття. – Інф.

Віледж Україна. – 2026. – 3 бер. Садибу Мурашка планують реставрувати у 2026 році за 1,5 мільйона гривень. – Головань Д.

Україна молода. – 2026. – 4 бер. Чорний археолог намагався продати старовинні монети і прикраси з Більського городища. – Волкова Г.

Нацменшини. Закордонні українці

Укрінформ. – 2026. – 3 бер. У Токіо презентували проєкт «Дочки Донбасу», що розповідає історії викрадених Росією дітей. – Інф.

Укрінформ. – 2026. – 3 бер. Українці в Бейруті відзначили Шевченківські дні покладанням квітів до пам'ятника Кобзарю та виставою. – Інф.

Міжнародне співробітництво

Український тиждень. – 2026. – 3 бер. Дилеми українського культурного діалогу зі світом: відмежуватися чи боротися проти засилля російської культури. – Стецько М.

***

Укрінформ. – 2026. – 4 бер. Суд у Польщі продовжив арешт російського археолога Олександра Бутягіна до 1 червня – ЗМІ. – Інф.

NV. – 2026. – 3 бер. У Тегерані постраждав музейний комплекс Палац Голестан зі списку світової спадщини ЮНЕСКО. – Інф.

Загальні питання

Вечірній Київ. – 2026. – 3 бер. Шевченківська премія 2026: за лічені дні назвуть нових лауреатів, а ювілей святкуватимуть увесь рік. – Марків Н.

Через декілька днів стануть відомі імена лауреатів Національної премії ім. Тараса Шевченка. Цього року церемонія нагородження буде особлива, адже у 2026 році головна культурна нагорода країни відзначатиме свій 65-річний ювілей. У грудні минулого року Уряд затвердив масштабний план підготовки, який розпочнеться з традиційного нагородження лауреатів. Особливістю ювілейних урочистостей стане залучення не лише діячів мистецтва, а й українських захисників та захисниць, що підкреслює важливість культури як сили опору під час війни. Всі заходи проводитимуться з урахуванням безпекових вимог воєнного стану. Протягом року на українців чекає насичена культурна програма. У Києві та Каневі відкриють спеціальні виставкові проекти, а по всій країні пройдуть фестивалі, літературні вечори та майстер-класи за участю лауреатів премії різних років. Крім того, готується до друку серія пам'ятних видань, зокрема антологія «Шевченківські лауреати: 1962–2026» та мистецькі альбоми, які зберуть найкращі здобутки українських творців за понад шість десятиліть. Ювілей вийде і за межі України: наші дипломатичні установи та Український інститут проведуть тематичні акції за кордоном, залучаючи українську діаспору та біженців. Також видання публікує короткий список претендентів 2026 року. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/124168/>

Вшанування пам'яті

NV. – 2026. – 4 бер. Корюківська трагедія. МЗС України нагадало про масову страту тисяч цивільних у Другій світовій, вчинену військами Угорщини. – Інф.; Інтерфакс. – 2026. – 3 бер. МЗС України в контексті роковин Корюківської різанини висловився за визнання темних сторінок минулого, зокрема з боку Будапешту. – Інф.

Міністерство закордонних справ України нагадало, що 83 роки тому – 1, 2 та 9 березня 1943 року – у селищі Корюківка на Чернігівщині нацисти здійснили одну з найбільших масових страт мирного населення на східному фронті Другої світової війни. Було вбито щонайменше 6700 людей. Жертвами стали переважно жінки, діти та літні люди: людей розстрілювали, будинки підпалювали, частину мешканців, за даними відомства, спалювали живцем. Виконавцями злочинного наказу були військовослужбовці угорської 105-ї легкої дивізії зі складу Східної окупаційної групи військ, які діяли за вказівками командувача групою генерал-лейтенанта Алдя-Папа Золтана Йогана. Наказ на покарання Корюківки видав начальник штабу 399-ї головної польової комендатури Байєр Бруно Франц. 399-та польова жандармерія також брала безпосередню участь в каральній операції. У МЗС наголосили, що злочин був зафіксований у матеріалах Нюрнберзького трибуналу, однак тривалий час Корюківська трагедія не мала належного розголосу, зокрема в радянський період. Відомство також нагадало, що у 2022 році Корюківку відвідав

президент Німеччини Франк-Вальтер Штайнмаєр, вшанувавши пам'ять жертв. Такий крок Україна б очікувала побачити і від Угорщини, наголосили в МЗС. Україна закликала міжнародну спільноту вшанувати загиблих, сприяти вивченню трагедії та поширенню достовірних історичних фактів. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/world/geopolitics/koryukivska-tragediya-mzs-rozkrilo-fakti-masovogo-vbivstva-mirnih-zhiveliv-50588730.html>

<https://interfax.com.ua/news/general/1148952.html>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

Дзеркало тижня. Україна. – 2026. – 3 бер. Як українці ставляться до блокування Telegram в Україні: результати опитування. – Конюченко А.; Інтерфакс. – 2026. – 3 бер. Більш ніж ¾ українців виступають проти блокування Телеграму, але підтримують посилення контролю над ним – опитування. – Інф.; Українська літературна газета. – 2026. – 3 бер. 76% українців виступають проти блокування Telegram. – Інф.

Абсолютна більшість (76%) громадян не підтримує повне блокування Telegram в Україні. Протилежну думку щодо цього мають 16% українців, свідчать дані опитування Соціологічної групи «Рейтинг», проведеного 26–28 лютого. Водночас 52% респондентів згодні з тим, щоб правоохоронні органи посилили контроль над Telegram, 41% виступають проти посилення контролю. 72% громадян відповіли, що цей месенджер ніяк не впливає на їхню особисту безпеку, 15% вважають, що він позитивно впливає, ще 8% – що має негативний вплив. Однак понад чверть українців (28%) вважають, що Telegram негативно впливає на національну безпеку, 35% відповіли, що ніяк не впливає на це, 13% повідомили про позитивний вплив, ще 25% не визначилися з відповіддю. 67% громадян відповіли, що є активними користувачами Telegram, 17% українців вказали, що взагалі не користуються ним. Докладно:

<https://zn.ua/ukr/war/jak-ukrajintsi-stavljatsja-do-blokuvannja-telegram-v-ukrajini-rezultati-opituvannja-.html>

<https://interfax.com.ua/news/general/1148781.html>

<https://litgazeta.com.ua/news/76-ukrajintiv-vystupaiut-proty-blokuvannja-telegram/>

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

Віледж Україна. – 2026. – 4 бер. На пам'ятнику українському вченому Борису Патону збили російські літери. – Головань Д.

У Києві пошкодили пам'ятник українському вченому Борису Патону, повідомив ректор Національної музичної академії Максим Тимошенко. На ньому збили російські літери та радянську символіку. Максим Тимошенко назвав це вандалізмом і закликав міського голову Віталія Кличка, начальника КМВА Тимура Ткаченка та Нацполіцію знайти причетних і притягнути їх до відповідальності. На місці не було огорож чи інформації про офіційні роботи. Частина користувачів у соцмережах назвала це наругою над пам'яттю одного з найвідоміших українських науковців. Інші нагадали про процес декомунізації

та очищення міського простору від радянських і російських наративів. Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/city/city-news/371639-u-kievi-poshkodili-pam-rsquo-yatnik-nbsp-ukrayinskomu-vchenomu-borisu-patonu>

Музика

Вечірній Київ. – 2026. – 3 бер. Музика натхнення та почуттів: концерти березня у столичній філармонії. – Катаєва М.

У перший місяць весни у Національній філармонії звучатимуть танго та джаз (8 березня – концерт легендарного аргентинського танго у виконанні FueGo Orchestra в оригінальному інструментальному складі; 15 березня – біг-бенд Національного президентського оркестру представляє програму WHIPLASH); святкуватимуть дні народження Тараса Шевченка (концерти 9 і 10 березня – «У нашій раї на землі...» й «Так звучить Україна») та Йоганна Себастьяна Баха (22 березня – концерт «Happy Birthday, Бах»); 28 березня відбудеться мистецький діалог між культурами – концерт «Музика без кордонів. Латвія – Україна». На сцені філармонії зустрінуться різні епохи й жанри, великі імена та нові відкриття. Зокрема глядачам пропонують: 4 березня – концертна програма «Орган і струнні»; 12 березня – концерт, презентований Національним будинком музики, – «Органна романтика Німеччини»; 7 березня – концерт «Моцарт, Мендельсон, Діліус» від Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру України (диригент – Володимир Сіренко); 25 березня – концерт Chamber Mozart Session; 26 березня – Київський камерний оркестр під орудою Наталії Пономарчук представляє програму «Бах. Телеман. Вівальді»; 19 березня – програма «Медитація» Євгена Станковича. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/124127/>

Вечірній Київ. – 2026. – 3 бер. У столичній філармонії пройде безбар'єрний вікенд, присвячений Луї Брайлю. – Марків Н.

7 та 8 березня Національна філармонія України за підтримки Посольства Франції проведе унікальний вікенд «Філософія зору». Подія стане частиною масштабної культурно-освітньої ініціативи, мета якої – розвивати в українському суспільстві культуру рівності та взаємоповаги. Організатори наголошують, що в умовах війни питання безбар'єрності стали критично важливими. Головним героєм березневого вікенду обрано постать Луї Брайля – видатного французького тифлопедагога. Саме він винайшов рельєфно-крапковий шрифт, який свого часу зробив революцію в освіті, відкривши світ знань для мільйонів незрячих людей. Видання публікує програму заходу. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/124172/>

Візуальні мистецтва

NV. – 2026. – 3 бер. Місто до російської окупації. У Пороховій вежі у Львові представили докладний макет Маріуполя. – Інф.

До четвертої річниці з початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну у Центрі архітектури Порохова вежа у Львові відкрилася виставка «МУІ – Маріуполь українська ідентичність», на якій представили докладний макет міста. Модель Маріуполя розміром майже 25 кв. м, яка складається із 364 сегментів, пропонує поглянути, яким було місто станом на 2022 рік до вторгнення РФ в Україну. Працювали на його створенням місцеві архітектори, урбаністи та студенти. Як зазначив керівник проєкту Максим Ясінський, вони задумали створення моделі міста у 2022 році в найважчі дні боїв на Азовсталі. На виставці також можна побачити історичні карти та документи, старі й сучасні фотографії, макети втрачених та існуючих донині архітектурних пам'яток тощо. Частиною виставки стали відеоматеріали партнерського проєкту «Реальна історія» – фрагмент фільму «Справжня історія Донбаса» Акіма Галімова. Також – мозаїчні роботи Ганни Круть «Птахи Маріуполя», живопис Василя Коренчука та Анни Скицької, скульптуру Данила Турія «Фея Маріуполя», світлини Маріуполя різних років. Виставка триватиме до 22 березня. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/kultura/vistavka-mariupol-ukrajinska-identichnist-u-lvovi-predstavili-dokladniy-maket-mista-do-viyni-50588551.html>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Укрінформ. – 2026. – 3 бер. У межах туру «Кіно заради Перемоги!» в лютому відбулися 58 кінопоказів. – Інф.

У межах національного туру «Кіно заради Перемоги!» в дев'яти областях України в лютому відбулися 58 показів вітчизняних фільмів, повідомило Державне агентство з питань кіно. Від початку реалізації туру «Кіно заради Перемоги!» організовано загалом 3125 кінопоказів у 526-ти населених пунктах та військових частинах 23-х областей України. Організатор кінопоказів – асоціація «Дивись українське!» у співпраці з Головним управлінням комунікацій ЗСУ. Ініціаторами проєкту є Офіс Президента, Державне агентство з питань кіно й асоціація «Дивись українське!». Підтримку надає фонд «МХП – Громаді». Докладно про останні кінопокази:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4097619-u-mezah-turu-kino-zaradi-peremogi-v-lutomu-vidbulisa-58-kinopokaziv.html>

Інтерфакс. – 2026. – 3 бер. Держкіно призначило Гладуна гендиректором «Довженко-Центру». – Інф.

Державне агентство України з питань кіно призначило на посаду генерального директора Національного центру Олександра Довженка Ігоря Гладуна та уклало з ним відповідний контракт. Докладно:

<https://interfax.com.ua/news/general/1148939.html>

Література

Укрінформ. – 2026. – 4 бер. На маркетплейсах заблокували продаж

понад 150 найменувань книг із РФ та Білорусі. – Інф.

Протягом лютого Державний комітет телебачення та радіомовлення заблокував продаж на маркетплейсах понад 150 найменувань російської та білоруської видавничої продукції. «У лютому фахівці відомства виявили факти незаконного розміщення інтернет-магазином «Модні подарунки онлайн» на маркетплейсі Prom.ua та на створеному на його платформі вебсайті, а також інтернет-магазинами RBP-Books та Oasis на маркетплейсі Rozetka.ua комерційних пропозицій щодо продажу понад 150 найменувань російської та білоруської видавничої продукції», – йдеться у повідомленні Держкомтелерадіо. Суб'єктам електронної комерції, які розмістили заборонені товари на маркетплейсах, надіслані попередження щодо неприпустимості провадження діяльності у видавничій справі з порушенням вимог українського законодавства. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4097698-na-marketplejsah-zablokuvali-prodaz-ponad-150-najmenuvan-knig-iz-rf-ta-bilorusi.html>

Укрінформ. – 2026. – 3 бер. Директором Книжкової палати України призначили Ольгу Васьківську. – Інф.

Директором Державної наукової установи «Книжкова палата України ім. Івана Федорова» призначили Ольгу Васьківську, повідомив Державний комітет телебачення і радіомовлення України. До виконання обов'язків нова очільниця державної наукової установи стала 3 березня. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4097690-direktorom-knizkovoipalati-ukraini-priznacili-olgu-vaskivsku.html>

Українська літературна газета. – 2026. – 3 бер. Україна візьме участь у Лондонському книжковому ярмарку – 2026. – Інф.; Укрінформ. – 2026. – 3 бер. Україна представить національний стенд на Лондонському книжковому ярмарку – 2026. – Інф.

Україна візьме участь у Лондонському книжковому ярмарку / «The London Book Fair», який відбудеться із 10 по 12 березня, повідомляє Український інститут книги. Україну буде представлено національним стендом, який організовує УІК. Зокрема, свої книги представлять 12 видавництв: «Саміт-Книга», Artbooks, «Навчальна книга – Богдан», видавничий дім «ОРЛАНДО», «Видавництво Старого Лева», «Віват», видавництво Ukraïner, CREATIVE PUBLISHING, Ukrainian Fashion Publishing, «Ранок», Creative Women Publishing, Freimut Books, а також літагенція OVO. Офіційне відкриття стенда за участі заступниці міністерки культури України Богдани Лаюк, посла України у Великій Британії Валерія Залужного та директорки Лондонського книжкового ярмарку Емми Лове заплановане на 10 березня. Докладно:

<https://litgazeta.com.ua/news/ukraina-vizme-uchast-u-londonskomu-knyzhkovomu-iarmarku-2026/>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4097579-ukraina-predstavit-nacionalnij-stend-na-londonskomu-knizkovomu-armarku2026.html>

Охорона культурної спадщини

Інтерфакс. – 2026. – 3 бер. Українські військові евакуювали кам'яних баб з музею на Запоріжжі. – Інф.; Укрінформ. – 2026. – 3 бер. Військові евакуювали із Новомиколаївки на Запоріжжі кам'яні пам'ятки XII століття. – Інф.

Військовослужбовці 128-ої окремої важкої механізованої бригади «Дике Поле» провели евакуацію кам'яних баб XII ст. з історико-краєзнавчого музею Новомиколаївки на Запоріжжі, повідомляє пресслужба бригади. До операції долучився запорізький історик Петро Бойко, щоб забезпечити передачу експонатів з дотриманням усіх правил приймання історичних цінностей. Окрім кам'яних баб, вдалося евакуювати найцінніші картини та історичні знахідки, що експонувалися в музеї. Нині їх передано до одного з культурних закладів, де зберігатимуться на період війни. Докладно:

<https://interfax.com.ua/news/general/1148920.html>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4097575-vijskovi-evakuovali-iz-novomikolaivki-na-zaporizzi-kamani-pamatki-xii-stolitta.html>

Віледж Україна. – 2026. – 3 бер. Садибу Мурашка планують реставрувати у 2026 році за 1,5 мільйона гривень. – Головань Д.

На реставрацію садиби Мурашка у 2026 році передбачили 1,5 млн грн, повідомили в Департаменті охорони культурної спадщини КМДА у відповідь на запит видання. Ці гроші планують витратити на попередні та протиаварійні роботи, а також на коригування проєктної документації. Станом на кінець лютого 2026 року кошти ще не витрачали. Будівлі на вул. Мала Житомирська, 12-А, 12-Б, 14-А, 14-Б перебувають у комунальній власності та на балансі Департаменту культури. Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/city/city-news/371633-sadibu-murashka-planuyut-restavruvati-u-2026-rotsi-za-nbsp-1-5-milyona-griven>

Україна молода. – 2026. – 4 бер. Чорний археолог намагався продати старовинні монети і прикраси з Більського городища. – Волкова Г.

Кількадесят жіночих прикрас, виготовлених у рідкісному стилі «гапонівського майстра», що датуються V–VII ст., могли бути продані через інтернет-аукціон Viology, якби не пильність співробітників Національного музею історії України. Помітивши оголошення про продаж історичних коштовностей, вони звернулися до Полтавського райвідділу поліції з відповідною заявою. Навідавшись додому до продавця артефактів із селища Котельва, правоохоронці виявили та вилучили в нього 71 старовинну прикрасу у вигляді монет та різних металевих виробів. Нещодавно Шевченківський районний суд Полтави наклав арешт на всі вилучені предмети. Тепер прикраси та монети відправлять на експертизу, яка має остаточно підтвердити їхню історичну та культурну цінність. Директор Історико-культурного заповідника «Більськ» Ігор Корост, до якого звернулись по коментар, говорить, що виявлена колекція, як можна судити з фото, – це «вінегрет» скарбів. «... Думаю, колекція цінна. Зараз веду перемовини з відповідними органами про те, щоб її

передали до заповідника «Більськ» або до Котелевського краєзнавчого музею», – зазначив Ігор Корост. Докладно:

<https://umoloda.kyiv.ua/number/4001/2006/193457/>

Нацменшини. Закордонні українці

Укрінформ. – 2026. – 3 бер. У Токіо презентували проєкт «Дочки Донбасу», що розповідає історії викрадених Росією дітей. – Інф.

У столиці Японії 2 березня відбувся мистецький вечір «Дочки Донбасу: Пісні викрадених дітей». Захід присвячений темі незаконної депортації та примусового переміщення українських дітей на територію РФ. Ініціатива об'єднала музичне мистецтво та правозахисний вимір. Захід організували Посольство України в Японії та Асоціація японсько-української дружби НПО «Краяни» за підтримки муніципалітету Мінато. Ця подія є частиною масштабного світового туру 2026 року. Мистецький вечір зібрав представників японського політикуму, громадянського суспільства та української громади. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4097468-u-tokio-prezentuvali-proekt-docki-donbasu-so-rozpovidae-istorii-vikradenih-rosieiu-ditej.html>

Укрінформ. – 2026. – 3 бер. Українці в Бейруті відзначили Шевченківські дні покладанням квітів до пам'ятника Кобзарю та виставою. – Інф.

У сквері біля будівлі посольства України в Лівані відбулися урочистості з нагоди Шевченківських днів. Захід пройшов біля пам'ятника Тарасові Шевченку, який створив відомий ліванський скульптор П'єр Карам. Урочистості розпочалися з покладання квітів до погруддя поета. У церемонії взяли участь працівники дипломатичної місії, активісти Громади українців у Лівані та представники Клубу ліванських випускників українських закладів вищої освіти. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4097024-ukrainci-v-bejruti-vidznacili-sevcenkivski-dni-pokladannam-kvitiv-do-pamatnika-kobzaru-ta-vistavou.html>

Міжнародне співробітництво

Український тиждень. – 2026. – 3 бер. Дилеми українського культурного діалогу зі світом: відмежуватися чи боротися проти засилля російської культури. – Стецько М.

«Війна роз'ятрює не лише матеріальну реальність, а й спосіб мислення. Тож питання пошуку найефективнішої тактики самозбереження та промоції української культури нині постають все частіше, наприклад, під час вибору репертуару, участі в конференції чи формулювання освітніх програм... Показовим став нещодавній резонанс довкола рішення всесвітньо відомої львівської диригентки Оксани Линів працювати над постановкою російської опери «Євгеній Онєгін» Петра Чайковського. З нього викристалізувались ключові дилеми: як бути з російським репертуаром, якщо його вимагають

вподобання іноземців та укладені контракти? І якою ж тоді має бути українська культурна дипломатія в умовах багаторічного засилля російської культури? ... У світі важко знайти місце, де б не було росіян. Особливо це помітно на майданчиках різноманітних культурних подій. Тому перед українцями природно постають питання одночасної присутності у просторі із російськими митцями – від участі у фестивалях до навчання чи роботи в міжнародних інституціях. Емоційний спротив таким ситуаціям цілком зрозумілий, але що він означає для професійних рішень? Коли доречна демонстративна відмова, а коли участь за певних умов? Яскравим прикладом стала дискусія, спричинена рішенням Львівської національної опери публічно скасувати виступ української співачки Валерії Плужнікової через її попередню участь в постановці разом із російськими виконавцями під час навчання в Мілані. Реакція суспільства виявилася здебільшого критичною щодо комунікації театру, і ця ситуація лиш загострила питання: чи може присутність росіян бути підставою для відсутності українців? Культурна менеджерка Оксана Гіжовська наголошує: українці мають бути там, де формуються ключові культурні рішення. Участь у міжнародних подіях – це шанс використати публічність для промоції української позиції. В іншому разі ми ризикуємо втратити видимість у світовому просторі. Якщо ж на події присутні росіяни, то українська позиція має бути чітко артикульована через публічні заяви, інтерв'ю та мистецькі жести. Піаністка Віоліна Петриченко поділяє цю думку: українські музиканти повинні брати участь у міжнародних проєктах, навіть якщо там присутні росіяни. Це не є проблемою доти, доки ми зберігаємо власну гідність і не забуваємо, хто ми є. На її думку, ми не можемо вимагати від європейців повного бойкоту росіян, адже світ живе за принципами демократії, і такі рішення не залежать від нас. Але ми можемо чітко окреслити свої принципи, як от категорично відмовитися від популяризації російської культури, яка сьогодні є символом держави, що веде війну проти України. Наше ж завдання – бути видимими і гідно представляти свою країну. На важливості чіткої артикуляції позицій та відмови від російського репертуару також наголошує піаністка й культурна дипломатка Марта Кузій. На початку повномасштабного вторгнення Росії до України вона виступала проти участі у подіях, де були присутні росіяни. Але зараз розуміє, що, мабуть, варто й потрібно це робити. Як приклад, Марта Кузій наводить цьогорічний Міжнародний конкурс піаністів ім. Фридерика Шопена у Варшаві, де серед учасників були росіяни під нейтральним прапором, але не було жодного українця. На її думку, це сумно, адже українці або не зацікавлені, або не мають можливості брати участь в дуже престижному конкурсі, на якому наша видимість надзвичайно потрібна. Піаніст й етномузиколог Тарас Філенко йде ще далі: він радить йти туди, де вплив росіян найбільш концентрований. Як приклад, Тарас Філенко наводить власний досвід: на другий рік повномасштабного війни його запросили виступити в Музеї російського мистецтва в Мінеаполісі. Інституція від початку вторгнення Росії підтримувала Україну, та попри це піаніст мав сумніви. Зрештою він дійшов висновку: обороняючись можна втримати своє, а наступаючи – ризикуєш більше, однак отримуєш шанс перемогти... Тож загальний висновок

експертів однозначний: українська присутність у міжнародному просторі необхідна, навіть у складних чи неоднозначних обставинах... Як би не точилися дискусії навколо «російського питання», ключове все ж інше – як саме ми маємо представляти світові українську культуру. Найчастіше українські митці за кордоном стикаються з браком чітких орієнтирів: коли, де й у який спосіб представляти Україну, на яку підтримку вони можуть розраховувати, який алгоритм дій працює на репутацію держави. Тому постає ширше питання: якою має бути українська культурна дипломатія і як її вибудовувати на практиці? На думку Оксани Гіжовської, культурній дипломатії України насамперед потрібна довгострокова політика, яка забезпечить підтримку митців, продюсування контенту та формування нарративів, здатних конкурувати на глобальному рівні. Вона (культурна дипломатія) має будуватись на системному рівні з інституційною стійкістю та чітким стратегічним баченням. Потрібна присутність України на ключових світових культурних подіях, але не епізодично, а системно: через культурні інститути, стипендії, резиденції, переклади. Культурна менеджерка наголошує, що в міжнародних тенденціях є глобальний запит на деколоніальні наративи. І український кейс чудово вписується в ці рамки... Україна має повертати собі те місце в історії європейської та світової культури, яке було викривлене або присвоєне Росією. Піаністка Віоліна Петриченко також наголошує на необхідності створення і фінансування державних програм, які підтримуватимуть українські фестивалі, гастрольні проєкти й інші культурні ініціативи... Марта Кузій виділяє два види культурної дипломатії: урядовий і громадянський. До урядового належить Міністерство закордонних справ з його дочірньою інституцією – Українським Інститутом. Ця установа працює за власною стратегією, розробленою на європейських засадах. Тож її діяльність є достатньо прогнозованою й публічно задокументованою. Натомість громадянська культурна дипломатія – це те, що робить кожен українець за кордоном, зокрема митці... Тарас Філенко поділяє думку про необхідність державної підтримки, але водночас пропонує й нові орієнтири для виконавців, ґрунтуючись на власному досвіді. На його переконання, артисти, виїжджаючи за кордон, мають відходити від бажання передусім презентувати себе. Вони повинні відійти на другий план і вивести на перший – інформативний посил. Для цього важливо включати до концертних програм більше творів українських композиторів. Адже публіка приходить не лише підтримати, хоча це в першу чергу, а й почути те, чого ніколи раніше не чула. Якою б не здавалася ситуація, українська музична культура досі практично невідома світові...». Докладно:

<https://tyzhden.ua/dylemy-ukrainskoho-kulturnoho-dialohu-zi-svitom-vidmezhuvatysia-chy-borotysia-proty-zasyllia-rosijskoi-kultury/>

***

Укрінформ. – 2026. – 4 бер. Суд у Польщі продовжив арешт російського археолога Олександра Бутягіна до 1 червня – ЗМІ. – Інф.

Окружний суд Варшави продовжив до 1 червня арешт російського археолога Олександра Бутягіна, якого підозрюють у проведенні незаконних розкопок в окупованому Криму. Розгляд питання про його видачу українському правосуддю запланований на 18 березня. Про це повідомляє польський україномовний телеканал у Польщі «Slawa TV». Адвокат російського археолога повідомив, що справу й надалі розглядатиме суддя Даріуш Любовський, якого сторона захисту намагалася усунути від участі у визначенні подальшої долі Бутягіна. «Відповідаючи на питання про лист підтримки археолога, підписаний науковцями й переданий до суду, юридичний захисник не розголошував його зміст, а вказав лише, що його підписали вчені з Франції, Польщі та Італії, при чому найчисленніша група походить з останньої країни», – йдеться у повідомленні. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4097769-sud-u-polsi-prodovziv-arest-rosijskogo-arheologa-oleksandra-butagina-do-1-cervna-zmi.html>

NV. – 2026. – 3 бер. У Тегерані постраждав музейний комплекс Палац Голестан зі списку світової спадщини ЮНЕСКО. – Інф.

Внаслідок інтенсивних атак Ізраїлю та США по столиці Ірану Тегерану пошкоджень зазнав музей «Палац Голестан», який включений до світової спадщини ЮНЕСКО. Про це повідомляє CNN із посиланням іранське інформаційне агентство Mehr. Уламками та вибуховою хвилею в частині палацу вибито вікна, двері, дзеркала. Видання повідомляє, що працівники музею завчасно перенесли унікальний дзеркальний зал та музейні артефакти до сховища. Одразу після звістки про пошкодження музею ЮНЕСКО виступило із зайвою, в якій висловило стурбованість щодо захисту об'єктів культурної спадщини на тлі ескалації насильства на Близькому Сході. Команда ЮНЕСКО повідомила, що передала географічні координати об'єктів, які входять до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, об'єктів національного значення сторонам конфлікту, щоб уникнути будь-яких потенційних пошкоджень. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/kultura/viyina-v-irani-vnaslidok-udaru-po-tegeranu-poshkozheniy-palac-golestan-foto-50588590.html>

Випуск підготувала
завідувачка сектору оперативного інформування
та розповсюдження інформації Інформцентру з питань культури та мистецтва;
тел.: 425-23-26
електронна адреса: infocenter@nplu.org
info_nplu@ua.fm